

Urad Republike Slovenije za meroslovje sodeloval v evropskem projektu nadzora nad števci električne energije in merilniki toplotne energije

Evropski projekt MarketSurv MID s proračunom 500 000 evrov so 70 % financirale Evropska komisija in 30 % države udeleženke. V prvem tovrstnem evropskem projektu je sodelovalo 43 strokovnjakov iz 12 evropskih držav. 40 različnim tipom merilnih instrumentov iz cele Evrope je bila preverjena skladnost z evropsko zakonodajo.

Merilni instrumenti so bistveni element v našem vsakdanjem življenju in njihovo napačno merjenje lahko pomembno vpliva na naše finance, zdravje in varnost. Čeprav se navadno niti ne zavedamo, se uporabljajo merilniki pri vsakdanjih opravilih, kot so kuhanje ali pranje, ko porabljamo električno energijo, plin ali vodo, pri tehtanju izdelkov, ki jih kupimo v trgovinah, pri zdravniku, ko nam določi količino zdravil ali izmeri krvni tlak, pri vožnji z avtomobili ali drugimi motornimi vozili, ko natočimo go-

rivo in ko nas ustavi policist zaradi prehitre vožnje.

Tisti merilniki, ki zelo vplivajo na naše življenje, morajo izpolnjevati stroge predpisane zahteve, nekateri med njimi pa so tako pomembni, da mora biti njihovo delovanje obvezno in enako na celotnem področju Evropske unije. Cilj zakonodaje je zagotoviti, da merilni instrumenti delujejo zanesljivo, so točni, imuni na vplive okolja in zaščiteni pred posegi z namenom goljufive uporabe. Taki vrsti merilnih instrumentov sta tudi števci električne energije in merilniki toplotne energije.

Po ocenah Evropske Komisije se v EU na leto proda okrog 14 milijonov števecv električne energije. Ti števci zasedajo prvo mesto po statistiki prodanih merilnih instrumentov na letni ravni, saj predstavljajo okoli 19-odstotni delež vseh novih merilnih instrumentov na trgu EU. Številka bo zagotovo v prihodnje še višja glede na to, da si EU zelo

prizadeva za spodbujanje pametnega merjenja na področju množičnih merilnikov (števci el. energije, merilniki toplotne energije, plinomeri, vodomeri), kar ima za posledico množično zamenjavo elektromehanskih števecv z novimi elektronskimi, t. i. pametnimi števci.

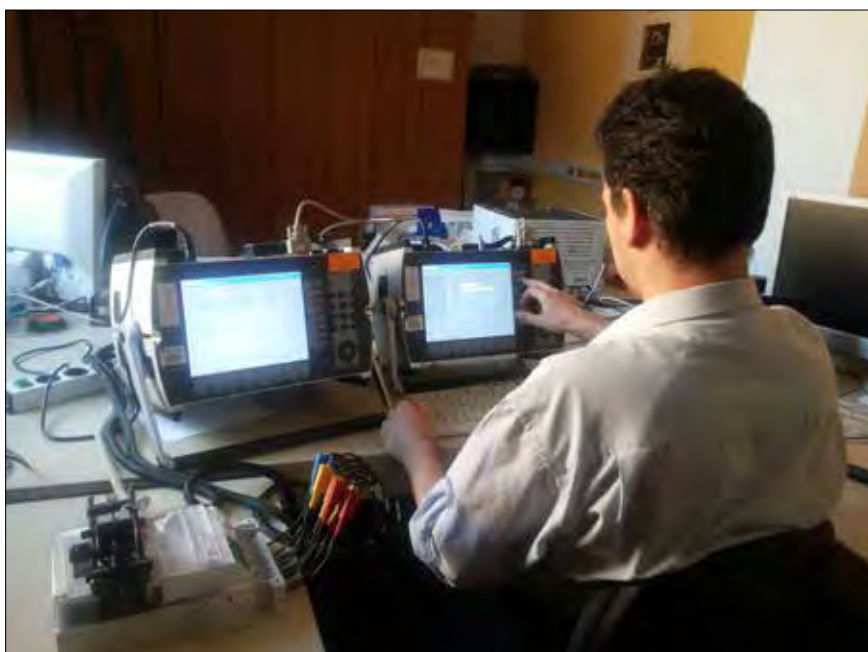
Podobno, čeprav v manjšem obsegu, se dogaja z merilniki toplotne energije. Letno je v EU prodanih 800.000 merilnikov, kar predstavlja okoli 9-odstotni delež letnega trga merilnih instrumentov. Uporabo števecv toplotne energije močno spodbuja Evropska Komisija, ker so ključni dejavnik za izboljšanje energetske učinkovitosti v gospodinjstvih.

Te vrste merilnikov navadno proizvedejo in pregledajo velika podjetja, zato so ta pod strogim nadzorom pristojnih organov. Verjetnost, da je števec, ki je v prometu, neskladen z evropsko zakonodajo, je zato zelo majhna. Neustrezni števci bi zelo vplivali na točen obračun, ki je bistven za potrošnika, in zaupanje v nadzorni sistem. Zavedajoč se teh posledic so nadzorni organi dvanajstih evropskih držav, prikazanih v spodnji preglednici, združili moči in sredstva ter izvedli čezmejni evropski projekt preskušanja tovrstnih merilnikov, da bi preverili izpolnjevanje evropsko veljavnih zahtev in točnost omenjenih merilnikov.

Projekt je potekal med septembrom 2014 in aprilom 2016. V njem je sodelovalo 43 strokovnjakov iz vse Evrope.

Osnovni cilji projekta so bili naslednji:

- Preveriti, ali so bili merilni instrumenti dani na trg EU v skladu z določbami evropske zakonodaje.

Preskus števecv

Ime nacionalne meroslovne organizacije	Država
Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen	Austria
Česká obchodní inspekce (ČOI)	Czech Republic
Sikkerhedsstyrelsen	Denmark
TUKES	Finland
Landesbetrieb Mess- und Eichwesen NRW	Germany
Patērētājūtiesībaizsardzībascentrs Latvijas Republikas	Latvia
Ministerie von Economische Zaken, Agentshap Telecom, Verispectbv	Netherlands
Urad Republike Slovenije za meroslovje	Slovenija
Consejería de Economía y Hacienda de la Comunidad de Madrid	Spain
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC)	Sweden
Eidgenössisches Institut für Metrologie	Switzerland
National Measurement and Regulation Office	United Kingdom

- Izboljšati učinkovitost in uspešnost sistema za nadzor trga merilnih instrumentov v Evropi.
- Izboljšati koordinacijo nadzora nad merilnimi instrumenti v Evropi za spodbujanje enakovredne, učinkovite in zadostne stopnje meroslovnega nadzora po vsej Evropi in tako doseči enake konkurenčne razmere za gospodarske subjekte in enako raven varstva potrošnikov po vsej EU.
- Okrepiti zaupanje državljanov EU v nacionalne in evropske sisteme za nadzor trga.
- Spodbujati in organizirati izmenjavo informacij in napotkov o nadzoru trga merilnih instrumentov v EU.
- Pokazati proizvajalcem, uvoznikom in različnim interesnim skupinam, vključenim v energetski sektor, da države članice sodelujejo in izvajajo usklajenih akcije in ukrepe za nadzor trga na tem področju.
- Spodbujati uporabo ocene tveganja pri pripravi in izvajanju programov za nadzor trga v državah članicah.
- Povečati skladnost razlage in uporabe normativnih dokumentov v EU in predlagati ukrepe za pospešitev njihove izvedbe.

- Identificirati tehnične ali pravne težave, ki lahko nastanejo pri izvajanju projekta nadzora trga v zvezi z merilnimi instrumenti in predlagati rešitve za te težave.

Proračun projekta je znašal 500 000 EUR, od tega je EK prispevala 70 % (približno 350 000 EUR).

V okviru projekta je bilo preizkušeno 40 različnih tipov števcov električne energije in merilnikov toplotne energije šestindvajsetih različnih proizvajalcev. Končni rezultati so bili predstavljeni vsem evropskim organom za nadzor trga na njihovem letnem srečanju, ki je potekalo v začetku aprila v Stockholmu.

Vsi števci električne energije so uspešno prestali preizkuse, pri nekaterih pa so bile ugotovljene formalne neskladnosti, ki so jih nato proizvajalci odpravili.

Pri merilnikih toplotne energije so bile opažene večje neskladnosti, saj so bili v nekaterih primerih organi za nadzor trga prisiljeni uvesti določene ukrepe, da bi jih odpravili. Za dva tipa merilnikov toplotne energije izmed osemnajstih preizkušanih tipov so bili izrečeni tudi najstrožji ukrepi, umik vseh

merilnikov teh dveh tipov iz prometa. Zaradi takšnih rezultatov so se organi za nadzor trga odločili, da pozorno spremljajo tovrstne merilnike in jih v bližnji prihodnosti ponovno preizkusijo.

V Sloveniji smo pregledali in preizkusili 6 merilnikov toplotne energije dveh različnih tipov in proizvajalcev in 6 števcov električne energije dveh različnih tipov istega proizvajalca. Vsi merilniki so bili funkcionalno ustrezni in so prestali vse preizkuse točnosti. Bile pa so ugotovljene nekatere formalne neskladnosti (npr. neustrezna dosegljivost programske opreme), ki so jih proizvajalci že odpravili.

Projekt je odprl nove možnosti za sodelovanje Slovenije, prav tako tudi Urada RS za meroslovje, z drugimi evropskimi organi za nadzor trga. Rezultati projekta in končni zaključki kažejo na njegovo izredno uspešnost in polagajo še dodatni kamen k dvigu meroslovne kulture v Sloveniji in širše v Evropi.

*Dušanka Škrbić,
vodja sektorja za meroslovni
nadzor na Uradu RS za meroslovje*